

Ignacy Jan Paderewski

Materiały:

- opera *Nixon w Chinach* Johna Adamsa
- poglądy filozofów [Platona i Arystotelesa](#) na temat roli muzyki w społeczeństwie i państwie
- biogram [Ignacego Jana Paderewskiego](#)
- film *Hiszpanka* (reż. Łukasz Barczyk)
- fragment filmu *Moonlight Sonata* z udziałem Ignacego Jana Paderewskiego
- film *Knowledge is the beginning* (reż. Paul Smaczny)
- hymn Unii Europejskiej ([finał IX Symfonii d-moll op. 125](#) Ludwiga van Beethovena)
- nagranie utworu [Ivo Josipovicia](#)
- wykonanie [hymnu Unii Europejskiej przez Ivo Josipovicia](#)
- materiały graficzne: portret Ignacego Jana Paderewskiego, portret Ivo Josipovicia, portret Vytautasa Landsbergisa, portret Daniela Barenboima, zdjęcie Barenboima niosącego flagę olimpijską
- definicja [menueta](#)
- prezentacja do pobrania
- komputer, ekran, rzutnik, głośniki
- tablica, kreda, gąbka

Przebieg lekcji:

- Lekcję rozpoczynamy od krótkiej dyskusji z uczniami na temat: po co istnieje muzyka? Należy tak pokierować rozmową, by wśród odpowiedzi padło przysłowie „muzyka łagodzi obyczaje”. Konkluzją tego punktu lekcji powinien być wniosek, że muzyka (jak i kultura w ogólności) nie istnieje w oddzieleniu od innych sfer życia. Potrafi wpływać na emocje i nastrój człowieka, a zatem może też pomóc w kształtowaniu relacji w całym państwie i relacji międzynarodowych. Warto przypomnieć tu filozofów antyku, Platona i Arystotelesa, którzy mówili o roli muzyki w wychowaniu i kształtowaniu prawidłowych postaw społecznych.
- Wyświetlamy zdjęcie Ignacego Jana Paderewskiego, pytamy uczniów, czy postać ta jest im znajoma. Wprowadzamy najważniejsze informacje o Paderewskim jako pianście i kompozytorze (daty życia i śmierci, informacje o jego wielkiej międzynarodowej karierze jako pianisty, o tym, że był pierwszym polskim kompozytorem, którego opera – *Manru* – została wystawiona w nowojorskiej Metropolitan Opera). Jako podsumowanie włączamy fragment filmu *Moonlight Sonata*, w którym Ignacy Jan Paderewski wykonuje swoją kompozycję na fortepianie. Po obejrzeniu przypominamy wspólnie z uczniami, czym jest menuet.
- Następnie prosimy uczniów, by sięgnęli do swojej wiedzy historycznej i przypomnieli sobie polską drogę do niepodległości. W ramach uzupełnienia, albo wprowadzając dane od początku, wyjaśniamy rolę Paderewskiego w polityce zagranicznej Rzeczypospolitej (agitował na rzecz polskiej niepodległości w Stanach Zjednoczonych – dzięki niemu kwestię odzyskania przez Polskę niepodległości ujął w swoich słynnych *Czternastu punktach* prezydent Stanów Zjednoczonych Woodrow Wilson; minister spraw zagranicznych, pierwszy premier Polski po odzyskaniu niepodległości). Jako podsumowanie włączamy fragment filmu *Hiszpanka* z przemówieniem Paderewskiego z okna Hotelu Europejskiego w Poznaniu, które stało się bezpośrednim impulsem do wybuchu powstania wielkopolskiego – jedyne wygrane przez Polaków powstania w dziejach naszego kraju.
- Pytamy uczniów, czy znają podobne przypadki polityków innych państw. W odpowiedzi podajemy przykład Ivo Josipovicia, prezydenta Chorwacji, który jest również kompozytorem, i Vytautasa Landsbergisa – pierwszego prezydenta Litwy po 1989 roku, pianisty i muzykologa.
- Pokazujemy drugi fragment filmowy z udziałem Ivo Josipovicia, w którym prezydent Chorwacji wykonuje na fortepianie hymn Unii Europejskiej. Tym samym przechodzimy do omówienia przykładu muzyki, która odgrywa ważną rolę w polityce międzynarodowej. Wyjaśniamy, czym jest hymn Unii Europejskiej (finał IV cz. IX Symfonii d-moll op. 125 Ludwiga van Beethovena do wiersza Fryderyka Schillera *Oda do radości*), kiedy został wybrany i co znaczą jego słowa.
- Przechodzimy do kolejnego przykładu. Wyjaśniamy, że nie tylko konkretne osoby mogą łączyć muzykę i politykę, ale istnieją też kompozycje muzyczne, które za temat mają wydarzenia o charakterze politycznym. Takim przykładem jest opera Johna Adamsa *Nixon w Chinach*. Wprowadzamy informacje o wizycie prezydenta USA Richarda Nixona w Pekinie, gdzie podejmował go przywódca komunistycznych Chin Mao Tse Tung. Przedmiotem wizyty była interwencja wojsk amerykańskich w Wietnamie. Pokazujemy uczniom fragment opery Adamsa z

realistycznie przedstawionym przylotem pary prezydenckiej na lotnisko w Pekinie i powitaniem przybyłych przez delegację chińską.

- Na koniec podajemy przykład orkiestry West Eastern Divan Orchestra, powołanej do życia przez słynnego pianistę i dyrygenta Daniela Barenboima. Zespół złożony jest z muzyków pochodzących z krajów Bliskiego Wschodu (Izraela, Palestyny, Libanu, Egiptu, Syrii), czyli państw, które albo mają wrogie relacje z sąsiadami, albo zerwały stosunki dyplomatyczne i pozostają w stanie wojny. Wyświetlamy zdjęcia zespołu (ewentualnie fragment filmowy), na koniec pokazujemy zdjęcie Daniela Barenboima, który w uznaniu zasług jako kierownika tej orkiestry został zaproszony do grupy osób niosących flagę igrzysk olimpijskich podczas olimpiady w Pekinie w 2012 roku. Zaznaczamy, że osoby, które niosą tę flagę, to działacze na rzecz pokoju na świecie.

Agnieszka Topolska